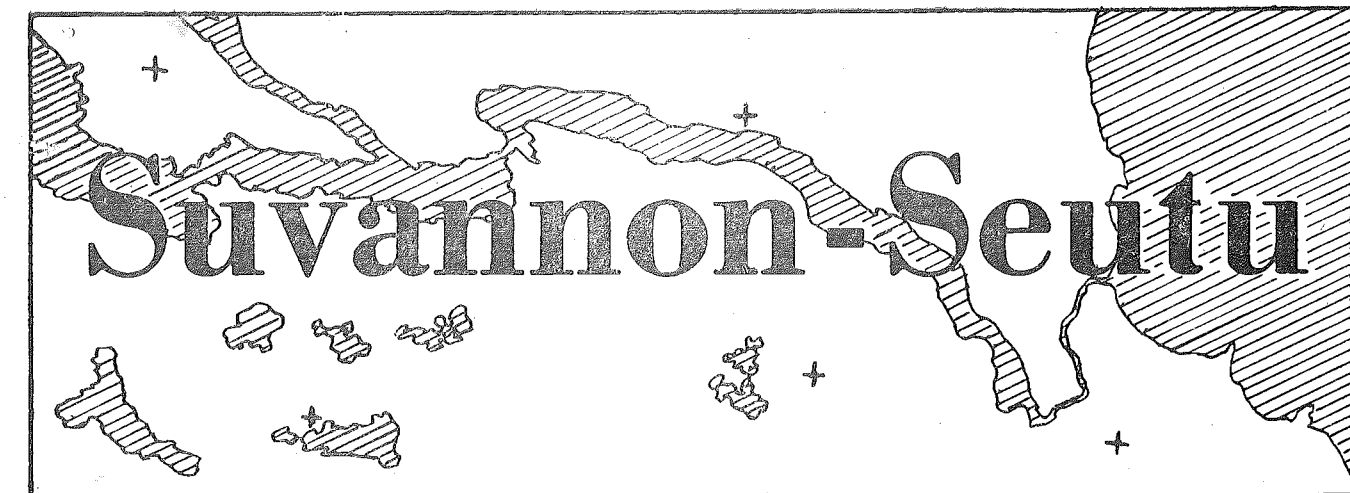

N:o 1 HELMIKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti.

1959

Päätoimittaja Santeri Ollikainen

Kellotapuli.

Kuvassa yllä esiintyvä Sakkolan kirkon kellotapuli sijaitsi Kirkonmäen korkeimmalla kohdalla, noin 90—100 m kirkosta pohjoissuuntaan, vanhan hautausmaan kivi-aidan vierellä. Tapulin takana kuvassa näkyvä metsikkö on tälle hautausmaalle, joka oli käytössä noin 100 vuotta sitten, kasvanutta vahvaa männikköä.

Kellotapulin iästä ei ole varmaa tietoa, vaan lienee se rakennettu kirkon viereen samoihin aikoihin kuin kirkkokin tälle paikalle tehtiin, nim. vuotena 1674, tahi 1675. Kirkon ukkossalama poltti kaksi kertaa, mutta kellotapuli on luultavasti säilynyt näissä molemmissa paloissa.

Se kirkko, minkä kuva oli lehtemme joulunumerossa oli rakennettu v. 1779 ja korjattu 1911—1913. Järjestyksessä se oli kolmas tällä paikalla.

Kellotapuli uusittiin melkoisen perusteellisesti 1850 paikkeilla, sekä korjattiin ja katettiin sementtilevyillä 1913.

Korkealla mäellä seisovana se näkyi kauas Suvanto-järven toisella puolen sijaitseviin kyliin ja sen kellojen kaunis kolmisointi kiiri pyhäisin ja muinakin kirkkojuhlin pitäjän perukoille asti.

Kelloja siis tapulissa oli kolme, vanhin niistä, mikä aikoinaan yksin oli soittanut kirkkokansan kokoon Kiviniemessä, oli valettu jo vuotena 1616, vaan joutui sotapakolaise-

na makaamaan järven pohjassa toista sataa vuotta. Isonvihan aikana noin, vuotena 1702, sen olivat kirkonmiehet Heikki ja Tahvo Suokas sekä heidän mukanaan Kristian Koiranen laskeneet viholliselta piiloon Suvanto-järven Kiviniemen rannassa, mistä se löytyi, kun Suvannon lasku Taipaleen kannaksen avaamisella tapah-

tui v. 1818. Se puhdistettiin perusteellisesti järven pohjaliejusta ja otettiin käytäntöön kahden sillävälän hankitun kellon lisäksi.

Kellotapulissa säilytettiin muinaismuistona myös vanhaa aurinkokelloa ja kun joulukuussa 1939 rykmentin pastori L. A. Paunu antoi poistaa kirkonkellot tapulista, niin aurinkokellokin otettiin sa-

Gumuntaiksi

Maa on saastunut asukkaattensa alla, sillä he ovat rikkoneet lait, muuttaneet käskyt ja hyljänneet iankaikkisen liiton.

Sen tähden kirous kalvaa maata ja sen asukkaat syystänsä kärsivät, sen tähden maan asukkaat kuumuudessa korventuvat ja vähän jää ihmisiä jäljelle. Jesaja 24. 5—6.

2600 vuotta suunnilleen on kulu-
nut siitä, kun profeetta Jesaja esitti
ylläolevat lauseet juutalaisille. En-
simmäinen lause oli tarkoitettu kan-
salle ja kuningas Aahakselle, mutta
toisen lauseen kantavuus on tavoit-
tanut meidänkin aikakautemme ja
menee senkin ohitse aina siihen
asti kunnes aika maanpäältä lop-
puu.

Kuningas Aahaksesta sanotaan:
Hän ei tehnyt sitä mikä oli oikein
Herran hänen Jumalansa silmis-
sä —. Aahas siis teki syntiä sitä
Jumalaa vastaan joka jo Aabrahamille
oli sanonut: — Minä olen sinun
Jumalasi —. Hänen syntinsä oli
raskas, sillä hän palveli muita ju-
malia ja antoi kansansakin niin
tehdä. Hän uhrasi ja suitsutti uhri-
kukkuloilla ja kummuilla kuten pa-
kanat tekivät. Hän teki Jumalansa
silmissä kauhistavia tekoja ja pani
oman poikansakin kulkemaan tulen
läpi, sanotaan pyhässä kirjassa.

Kun Jesaja näki mitä jokainen
päivä tapahtui, niin onko ihme jos
hän puhkesi sanoihin: — Maa on
saastunut asukkaattensa alla —.

Kun hän totesi, että kuningas ja
kansa oli rikkonut Jumalan lain ja

malla alas ja nämä kaikki aluksi
kätettiin Patamäen tilan vanhaan
kuivuneeseen kaivoon. Talvella
1940, talvisodan päätyttyä, kellot
viettiin Pyhäjärven asemalta
evakkojunaan — ilman osoitetta.

Kirkonkellot löytyivät siirtoväen
tavaravarastosta Kuopiosta ja lä-
hetettiin ne sieltä keväällä 1941
Kansallismuseoon, vaan aurinko-
kello häipyi evakkotielle. Mah-
dollisesti sekin on löytänyt sijoi-
tuspaikan jossain museossa, ellei-
vät jotkut ymmärtämättömät ihm-
set ole sitä rikkoneet ja hävittä-
neet tarpeettomana rojuna.

S. Ollikainen.

liiton ja muuttanut käskyt epäju-
maliensa palvelukseen sopiviksi,
niin tietenkin hän hengessä kauhis-
tui ja julisti, että Jumalan kirous
on kohtaava kansaa sen syntien
tähden. Israelin kansan historiasta
näemme, että jokainen kerta kun
sen kuninkaat ovat hyljänneet Her-
ran ja alkaneet palvella vieraita ju-
malia, mitä menoa raamatussa sano-
taan iljetykseksi, on Jumala lähet-
tänyt jonkun toisen kansan valloit-
tamaan maan ja kurittamaan sen
kansaa. Kun profeetta näkee, kuin-
ka heikko tämä valittu kansakin on
viettelysten sattuessa, niin hänen
henkensä silmä näkee Juudan kan-
san kohtalossa koko maailman koh-
talon ja sanoo: Kirous kalvaa maa-
ta ja sen asukkaat syystänsä kärsi-
vät —. Ja lopuksi hän tässä ennus-
taa: — Maan asukkaat kuumuudes-
sa korventuvat ja vähän jää ihm-
siä jäljelle. — Tämän saman 24 lu-
vun 19 jakeessa Jesaja sanoo: —
Maa musertuu, halkee ja hajoaa,
mutta tämä sanonta lienee tarkoi-
tettu enemmän kuvaannolliseksi,
sillä jo seuraavassa, 20 jakeessa, lie-
vennetään ennustusta sanoilla: —
Maa hoippuu ja hoipertelee kuin
juopunut, — — huojuu kuin lehvä-
maja. Tämä tuntuu osoittavan, että
Jesajan profeettallinen näkemys on
ollut jaksottainen, se on vilahdellut
hänen yliaistimuksensa valokeilassa
kuin elokuva, jonka sisällön yksi-
tyiskohdat ovat tulkinnan varaisia.
Jumalallisissa näyissä ja ennus-
tuksissa osoitetaan ihmiskunnalle
sen synneistä odotettava rangaistus
ja tuomio usein sen verran epäsel-
vänä, varoituksen luontoisena, et-
teivät ihmiset joutuisi toivottomuu-
den tilaan, vaan heille jää toivon
pilkahdus, jonka johdolla he pysty-
vät tekemään parannuksen ja elä-
män muutoksen sekä turvautua sii-
nä ainoan auttajan, Jumalan puo-
leen. — — —

Nyky aikaisten tiedotusvälineiden
avulla seuraillessamme maailman
kansojen ja valtioiden edesotta-
muksia, toteamme edelleen ajankoh-
taiseksi tuon yli kahden ja puolen
vuosituhannen takaisen profeetalli-
sen sanan: — Maa on saastunut
asukkaattensa alla, sillä he ovat rik-
koneet lain ja muuttaneet kä-
skyt —. Sen vuoksi kirous kalvaa
maata. Mikä kirous? voidaan kysyä.
Onhan yleinen hyvinvointi maail-
man kansojen keskuudessa vuosi-
vuodelta kasvanut ja vahvistunut,

joten siinä ei näy kirouksen vaiku-
tusta.

Jumalan iankaikkinen viisaus pii-
lee tässäkin, sillä sanotaanhan sa-
nassa: — Hän antaa aurinkonsa
paistaa niin hyvälle kuin pahoille-
kin ja antaa sataa niin väärille
kuin vanhurskaille —. Hän siis an-
taa ihmiskunnalle hyvinvoinnin päi-
vät ja katsoo ovatko ihmiset kiitol-
lisia saamastaan hyvyydestä ja an-
tavatko tunnustuksen siitä Hänel-
le, jolle se yksin kuuluu. Jumala on
hyvyydessään pitkämielinen ja koet-
telee ihmiskuntaa.

Suomen kansasta on sanottu: —
Tämä kansa on suuri vastoinkäy-
misissä, vaan myötäkäymisen ki-
rousta se ei kestä —.

Myötäkäyminenhan sinänsä ei
suinkaan ole mikään kirous, vaan
se tulee kiroukseksi silloin, jos ih-
minen myötäkäymisen päivinä tulee
täyteen ylpeyden ja tyytymättö-
myyden henkeä ja vaatii yhäti
enemmän ja enemmän sitä hyvää,
mitä hänellä jo ennestään on, pur-
naa (nyky aikaista sanontaa käyt-
täkseni) kaikesta ja kaikkea vas-
taan.

Näin saattaa ajallinen hyvinvoin-
ti tulla kiroukseksi koko ihmiskun-
nalle, sillä ahneus ja kateus ovat
niitä ihmisen perisyntejä, joista ei
mikään kansa ole vapaa. Toisella
näyttää olevan parempaa ja enem-
män, siitä kateus ja viha sekä anas-
tamishalu saa alkunsa. Näin on
kansojen kesken ja yksilöidenkin.
Yksilöstähän kaikki eripuraisuus
alkaa ja tyytymättömyys on kuin
paha kulkutauti, se leviää nopeasti.

Aina on kansojen joukossa henki-
löitä, jotka laskevat, että sameassa
vedessä sopii kalastaa omaan las-
kuunsa ja päästäkseen apajille yl-
lyttävät tyytymättömiä, lietsovat
vihaa olevia oloja ja vallassaolevia
kohtaan. Näin tullaan siihen, että
maa saastuu asukkaattensa alla.

Lopuksi on syytä myöskin käsi-
tellä profeetan ennustusta: — Maan
asukkaat kuumuudessa korventuvat
ja vähän jää ihmisiä jäljelle.

Eikö tässä juuri ole profeetan nä-
kemys nykyisestä atomi- ja vety-
pommiaikakaudesta. Nämähän ovat
sellaiset tuhoamisvälineet, että jos
niitä muutamia tuhansia kappaleita
yhtäjaksoisesti räjäytellään maail-
man eripuolilla, niin totisesti maan

asukkaat kuumuudessa korventuvat
ja vain vähän jää ihmisiä jällelle ja
kun otetaan huomioon näiden tuho-
esineiden jättämä radioaktiivinen
vaikutus, niin jäisikö mitään elol-
lista jällelle?

Muistan lapsuteni vuosilta van-
han Taavetti-ukon, joka oli tunnet-
tu raamatun lukija ja tutkija sekä
syvämielinen ajattelijä.

Siihen aikaan ilmestyi kirjasia,
joissa ennustettiin maailman loppua,
kirjaset oli joku tai jotkut painatta-
neet ansaitsemistarkoituksessa, niin
arveltiin, sillä olihan sellainen sen-
satio, kuin maailmanlopun ennustus
senaikuisen, vain niukasti opillista
sivistystä saaneeseen kansaan, hel-
posti menevää. Näissä ennustuk-
sissa määriteltiin päivälleen aika,
jolloin maailman loppu oli tuleva.
Ani harvat näitä ennustuksia uskoiv-
vat, mutta varsin monet olivat jol-
lain lailla levottomia siihen asti,
kunnes ennustettu päivä oli onnelli-
sesti ohi. Tämä ennustus oli silloin
yleisenä puheenaiheena, mutta Taa-
vetti-ukko sanoi: — Maailmanloppu
tulee vasta sitten, kun ihmiskunta
tulee niin viisaaksi, että se itse pys-
tyy tuhoamaan itsensä ja maapal-
lon, vaan silloinkin sen ajankohta
riippuu Jumalan tahdosta ja siitä
milloin Hän katsoo ihmiskunnan
synnit niin raskaaksi ja ihmiset pa-
rannukseen niin kokonaan mahdot-
tomaksi, että ne on hukutettava
synteinensä. —

Näin tämä vakaa sanantutkija pu-
heli ja kun hänen ennustustaan ver-
taa maailmanajan tähän hetkeen,
niin onpa todettava, että kaikki pro-
feetat eivät kuolleet vanhan testa-
mentin aikana.

Kuitenkin, olkoot ennustukset ja
ajanmerkit mitkä tahansa, niin ai-
noastaan Hän, joka on maan ja tai-
vaan kaikkien luonut, tietää ja
säättää milloin ihmiskunnan ja maa-
ilman kohtalon täyttymyksen aika
on ja miten se kaikki tapahtuu.
Maanpäällä on nykyisin ihmisten
hulluus suuri, mutta niin suuri se
ei liene, että ihmiset ehdoin tahdoin
tuhoaisivat itsensä ja toinen toisen-
sa, ellei Herramme ja Jumalamme
sitä salli.

Siimon.

Rajapyykkejä

70 vuotta täytti 16. 11. 1958
emäntä Maria Koiranen kotonaan
Halikossa. Merkkipäiväänsä hän
vietti perhepiirissä lastensa kanssa.

Lukuisat omaiset, ystävät ja naa-
purit olivat muistaneet häntä lah-
joilla, sähköillä ja kukkasterveh-
dyksillä. Kiviniemen—Röykkylän
Marttayhdistys myöskin kävi ter-
vehdyskäynnissä tuliaisineen tämän
uutteran martan luona. Emäntä
Koiranen oli aikoinaan ollut edellä-
mainitun marttayhdistyksen pitkä-
aikaisia toimihenkilöitä toimien
mm. johtokunnan jäsenenä ja pu-
heenjohtajanakin. Myöskin Kivi-
niemen nuorisoseuran riennoissa
hän oli mukana mm. näytelmissä
ja laulukorossa. Jo nuorena tyt-
tönä hän kävi Elisenvaaran kar-
janhoitokoulun ja toimi karjanhoi-
tajana eri tiloilla ennen naimisiin
menoaan. Sakkolan maamiesseuran
karjanhoitoneuvojana hän oli vie-
lä Koirasen talon emäntänä olles-
saankin jonkun aikaa. Karjan sai-
raustapauksissa hän monasti toi
asiantuntijan avun naapureilleen.
Hän on vielä iloinen ja pirteä
vanhus.

60 vuotta täytti Valkeakos-
kella pankkivirkailija Ester Pitkä-
nen 23. 1. 1959. Hän on syntype-
räisiä kiviniemeläisiä, ylikonstaa-
peli Matti Pitkäsen tytär. Jo ver-
rattain nuorena hän antautui pank-
kialalle ja toimi Kansallis-Osake-
Pankin Kiviniemen konttorissa ja
nyt saman pankin Valkeakosken
konttorissa.

Nuorisoseuratyössä ja muissa hy-
vissä riennoissa hän oli kiinteästi
mukana, myöskin laulukoron jä-
senenä yksi sen vakinaisista lau-
lajista.

Sydämelliset onnentoivotuksem-
me näille uskollisille uurastajille,
vaikka näin myöhästyneenäkin.

Toimitus.

Oikaisu

Viime vuoden joulukuun nume-
rossa ollut kirjoitus: — Poikamies
ja hänen harrastuksensa — tuli
muistivirheen vuoksi sikäli erheel-
linen, että siihen tuli sisällettyä
kahden hyvän miehen ominaisuu-
det yhden ansioiksi. Asioiden tar-

Sanontoja

Miero teidät perii, kun minusta
aika jättyy, sano Mustalais-Ville
pojilleen.

No, eihä mitä. Toas niinikkee myö
hoaasteltii, sano Liis-tätj.

Toas ei mitteä, ko Sof soatii kuo-
past pois, sano Leppäse Juho. (Mus-
talaismummo Soffi oli pimeässä
pudonnut vanhaan perunakellariin.)

Eihä sitä kävell viitti ku hevoi o,
sanoi Antti, kun jalkansa palellutti
pakkasella reessä istuessaan.

At vot siul akka kakkaraa, pie
viel pässi tuvass, sano isäntä, kun
emäntä keritsi pässin tuvassa ja se
irtipäästyään antoi muksut emän-
nän takamuksiin.

Sivu suun mänj ko Roposen uuv-
puuro.

Pysymätön lumi

Eräänä syksynä seisoskeli muu-
tamia miehiä Sakkolan Osuuskau-
pan Kiviniemen myymälässä. Oli
juuri satanut ensimmäisen lumen
ja he pohtivat, että kestääkö tämä
lumi kevääseen saakka. Sattui sii-
hen tulemaan Taavetti Turpeinen,
savolainen ja aina sanavalmis mies.
Käännytään Taavetin puoleen ja
kysytään:

— Pysyyk tää lum, mitä viime
yön sato?

— Minä olen elänyt kohta seitse-
mänkymmentä vuotta, enkä oo vielä
pysyvää lunta nähny, vastasi Taa-
vetti.

kistuksessa näet selvisi, että se
poikamies ja pärehöylän omistaja
oli Jaakkolan Tahvana (Kekki su-
kujaan) hevosen kasvattaja hänkin,
vaan tunnetuin hevospies oli kyllä
siinä kirjoituksessa mainittu Ker-
misen Aapeli, mutta hän ei ollut
poikamies, vaan ennätti elämänsä
aikana olla kaksi kertaa naimisissa,
joten tämä Aapeli tuli ikäänkuin
tasoitaneeksi sen rästin, mikä
Tahvanalta oli jäänyt hänen peri-
aatteellisen katsantokantansa
vuoksi.

Törmä.

SIMON KOUKEROINEN KOKOUSHMATKA

Kirj. Simo-Vilkke

Aamukasteen aikana
Rajamäen rantaa
Simo suuntii suorimpaan,
housujansa kantaa.
Kesäaamun vihreässä
lähtöaskel reilua:
Antaa niityn timotein
ja paidanhelman heilua.

Kesäaamun katsannossa
kiiksi kasteen kilo.
Koko luonnon sykkinnässä
elämisen ilo.
Tuolla koivun kotterossa
tikanpojat tilli.
Simon matkaa seuraeli
kuovin pitkä pilli.

Ruosteikossa Simo huomaa,
(Ärräpäihin suuttuu)
jotain hältä tarpeellista
olkapäältä puuttuu.
Kengät tuossa kelluttelee,
hattu, takki, sukka — —
mutta pöksyt (peijakas)
on perinyttä hukka.

Silti Simo asiassa
huomaa huumorpuolta.
Tallustelee jälkiänsä
suorimahan suolta.
Eihän tuota housutonna
voi käydä nahkatuoliin,
voivat tuosta toiset tulla
vakavasti huoliin.

Yli järven valkeana
Kunnankoti vilkkaa.
Siellä tehnee Simosta
jo pikkaraisen pilkkaa.
Airot välkkyy tyvenessä,
Simo soutaa, soutaa.
Hattukin jo kaljun päältä
veneen perään joutaa.

Ylös rantaa valkamasta
väkkäränä vääntää.
Ison oven saranoilla
edessänsä kääntää.
Siinä on jo naulakossa
kaikki kuusi hattu,
muttei auta tuloansa
emämiehen kattuu.

Siitä Simo siirrettiä
siihen toiseen salliin,
istui tuohon tuolillensa
totuttuhun malliin.
Kaikki kuusi töllisteli
asiata tuota:
ettei Simo tällä kertaa
heitä toisii vuota.

Kekki kysy: »Siehä Simo
viivyttelit vähän.
Mitä siul on selvitystä
uutuutehen tähän?»
»— Jos ois teillä pöksyt puonneet
viijen virstan päähä,
oiski tainna koko touhu
alotoksie jiahä, —»

Dakinaa entisajan runolaularajasta

Aune Söderistä, omaa sukua Hinkkanen

Sakkolan pitäjän rajojen sisällä asusti useita ns. »kansanrunoilijoita», mutta niiden sepustuksia ei liene paljoakaan säilynyt talletettuna jälkipolville. Eihän niiden runoasu ollut mitään teknillisesti hiottua, vaan oli niissä monessakin silti jotain sisältöä. Vanhemman ajan laulajat olivat pääasiassa häälaulajia ja heidän laulunsa eräänlaisia haukkumarunoja, vaan tämän vuosisadan alkupuolella esiintyneet runontekijät kuten Pekka Loponen Haparaisista, Juho Meskanen Keljasta sekä Antti Pitkänen Viiksanlahdesta kirjoittelivat runoja päiväntapahtumista lähi perspektiivistä katsottuna. Sellaisia runoja kuin kansanmiehet ilman vähäisintäkään koulunkäyntiä osasivat.

Tämä kirjoitus koskettaa otsikossa mainitun Aune Söderin runolauluja. Siihen aikaan oli mm. eri kylien kesken jonkinlaista kiistaa ja juuri häätötilaisuuksissa pantiin laulajat kiista-aiheita selvittämään — haukkumarunoilla — Taipaleen ja Vilakkalan kylien kesken oli jotenkin syntynyt tällainen kyläkiista. Taipaleessa olivat häät ja sinne tuotiin morsian Vilakkalasta. Morsiamen mukana olleita »nuodemiehiä» kiukutti taipalealaisen häälaulajan vilakkalaisiin ja kenties morsiameenkin ja hänen sukuunsa kohdistunut vähemmän mairittelevaan muotoon sovitettu laulanta. Saadakseen vastaiskun taipalealaisille lähettivät nuodemiehet nopeimman saatavissa olevan hevosen hakemaan Hinkkasen Aunea Vilakkalasta avuksi.

Aune tuli ja lauloi:

Lohko loppui Taipaleesta,
Simukalta siivo serpa.
Kuka sen lohon lopetti,
kuka söi sen kelpokeiton?
Lopro sen lohon lopetti,
Kuopan Tassu tarpusteli.
Lukkari luut kalusi,
mokit kokos koprahiese.
Ne söi syvämeihiese
ja vajotti vatsahiese.

Saivat hyö saijuu Saaran häiss,
mut ei saaneet Samulin häiss.

Sannoit saijuu saanehie:
Saivat taarii tapist
ja suppilosta suolavettä.

Mut, lahako Laatuikka sulloa,
jot pääsyöt venniet vesil,
sekä soimat suorallie,
siit soaahoa Naarvan naurehia
ja keitetään kesäinen päivä.
Siitt on lohko loppumaton,
keitto jos kenenki syyvvä.
Teitä liete syötti, liete saatti.
Liete saatti saappahall,
liete se verkaanki vetäisi,

Koukuniemeen, mihin myöskin vietiin morsian Vilakkalasta, haettiin samoin Hinkkasen Aune vasta-laulajaksi ja siellä hän lauleli näin:
Teillä ennen olj pitkät piipunvarret ja Saksan saappaat jalassa, pois ottoat nyt potehkat teilt, sekä vievät verkaviitat.

Kun Reijo teilt lietteet reppii ja tekkyö niistä tessantkoi.

Kuule sieki Kuopan Mikko, siit sieki tynkällä tyyptät ja nahkavarret naputat.

Eräälle rikkaalle ja pöyhkeille välle isännälle Aune sanoi:

— Siull kaks on karjikkaa kujass,
kaks on ruunan rutkaletta, toinen on paska paatittava, toinen likainen liinaharja.

Isäntä luonnollisesti suuttui ja lähti.

Yleensä näistä tällaisista häälauluista eivät asianomaiset, joihin laulajan haukku oli osoitettu, julkisesti näyttäneet suuttumustaan, vaan etsivät toisen laulajan, joka sopivassa tilaisuudessa antoi takaisin korkojen kanssa. Oli siis käytännössä eräänlainen kilpailu, henkien taistelu.

Ei ole kerrottu, olisiko koskaan tällainen sanailu johtanut käsi-kähmään toimeksiantajain kesken, joten lienee niin, että sanat on katsottu vaativan vain sanaisen vastineen ja kenellä tämä ase oli terävämpi, se peri voiton. Kuulijoilla oli hauskaa tietenkin. Olihan esitys jonkinlainen farssi, ilman tekokulisseeja.

Selitykseksi edelläolevassa esiintyviin erinäisiin sanoihin on esitettävä seuraavaa: Liette oli Su-

vannon laskussa syntynyt laaja vesijättömaa, mitä ennen isoa jakoa hallitsivat lähikylien talolliset ja tekivät siitä heinää minkä kukin ennätti. Isojako jaotelti sitten sen alueen useampien kylien kesken. Reijo-niminen lienee ollut se maanmittari, mikä sillä kohtaa jakoa toimitti.

Serpa: — tarkoitti ruokaa, missä oli useampia aineslajeja.

Potehka: — tarkoittanee matalaa varsikenkää (patiinia) missä oli siivuilla venyvä kuminen — tahj kummikangaskappale.

Laha = lahako: = kunhan (sitten kun). Soima: = Roomu. Tessantka. = Venäläinen pinta-ala mitta, likipitään hehtaari. Tämän nimityksen saivat rajaseutulaiset mieleensä siitä, kun sieltä kävi keisäsin Venäjän puolella miehiä heinää niittämässä ja ottivat urakoita pinta-aloittain — tessantkakaupalla.

Laulun sanat lähetti August Kallonen, Väärinmajasta ja on ne tähän otettu suunnilleen alkuperäisenä, vain muutamassa kohdin on vähän sievenneltä alkutekstii.

S. Ollikainen.

Hullu eläinlääkäri

Eräässä Keski-Suomen pitäjässä elää ja vaikuttaa eläinlääkäri, entinen sakkolalainen, joka oli tullut kuuluisaksi hurjasta autolla ajosta.

Kerran hän jollakin virkamatkallaan oli ottanut autoonsa erään vanhan mummon, joka oli pyrkinyt kyytiin tienlaidasta. Tapansa mukaan hän painoi »lusikan pohjaan» ja auto leikkasi kilometrejä tavalista vikkelaemmin. Mummo katseli kiivasta menoa silmät tapillaan istuessaan auton perässä. Perille päästyä kysäisi eläinlääkäri että eikö kyyti peloittanut.

— Eihän tässä nyt mitään hätää ollut, mutta jos olisi sattunut vastaan se hullu eläinlääkäri, niin en tiedä kuinka sitten olisi käynyt.

Mummo ei tuntenut eläinlääkärinä, vaikka olikin kuullut juttuja tämän »hullusta» ajosta.

TAVALLINEN ANTTI

Kirj. Valkopää.

Karjalan Kannaksella esiintyi pitäjien välillä sellaisia moiteloruja, joissa vedettiin esille toisen pitäjän heikot puolet. Sakkolan ja Raudun pitäjän välillä oli useitakin sellaisia ja yksi niistä oli vähän lyhennettynä tällainen: — Voi nuo rautalaiset, ko hyö voivat voittaa olla ja kaiken keskeä kalatta. Lihan hyö soavat Sakkulast ku sielt ostaa Ollin Teppo sekä roastaa Raatik-kaine. —

Nämä olivat sen ajan tunnetuimpia lihan ostajia ja Venäjälle viejiä — — — viime vuosisadan loppupuolella.

Edellä esitetyssä lorussa mainittu Raatikainen oli sen Antti Raatikaisen isä, joka on tämän pakinamme henkilönä. Tämä Antti Raatikainen oli jolloinkin nuoruusvuosinaan asettunut alivuokralaisena asumaan Lapinlahden kylään, missä hän piti edelleen vakinaisempaa kortteeria, mutta oli ja eleli vuoroin myöskin Raudun puolella. Isänsä ammatti oli hänellä jäänyt veriin ja »parisniekan virka» oli hänen elinkeinonsa läpi elämänsä ajan.

Antti Raatikainen eleli poikamiehenä, oli totinen ja asiallinen kauppoja tehdessään, tinki ajan tavan mukaan ja kun hinta oli sovittu löi kämmenellään suureen kuluneeseen lompakkoonsa sanoen: — Tuosta sitä sitten tulee sitä hintaa, eikä maksettaessa itketä. Hän osti kaikenlaista lihaksi kelpavaa suurta ja pientä. Suuremmissa kaupoissa lyötiin kättä päälle ja myyjä tavalisesti sanoi: — Onneksi olkoon!

Sitäpaitsi myyjän oli järjestettävä kaupantekijäiset (litkat). Se olikin tavallisesti sovittu tinkimisen loppuvaiheessa. Se ei tuottanut tavaltaan vaikeuksiaakaan, sillä tähän aikaan olivat väkijuomat Suomessa vapaasti saatavissa valtion kaupoista ja suhteellisen halpoja, joten sitä ainetta oli pieni erä monenkin isännän kaapissa ja Pietarissa kävijät toivat salaa tullin ohi pullon silloin tällöin. Taloissa taas kaappiainees säilyi joskus pitkänkin ajan, sillä vaikka »ainetta» oli, niin ei silti juopoteltu. Ne olivat vallan eri henkilöt, jotka juovuksissa »rötösteli-

vät», eikä niitä ollut montaakaan kyläkuntaa kohden. Raatikaisen Antti oli sitä maata, että hänelle viina maistui ja sitä pitikin olla jatkuvasti, mistä taas johtui, että hän oli pienessä hönössä melkein aina ja välillä vähän suuremmassakin. Se oli hänen ainoa huvinsa ja nautintonsa. Silloin kuin Antti oli ottanut sen suuren, niin heräsivät hänessäkin musikaaliset vaistot, jotka muuten olivat synnynnäisessä lepotilassaan ja mörisevällä äänellä hän lauleli laulua, jossa oli vain kahdeksan sanaa ja nekin sellaisia, että eivät kelpaisi nuorison kasvatukseen, eikä siis painoasuunkaan.

Säikeistönsä päähän päästyään hän aina löi kämmenellään nahkahousuiseen reiteensä ja hihkaisi: — a, mie uon tavalline Antti. — Laulu jatkui samasanasena, mutta sävel vaihteli, eikä hän pitänyt useinkaan väliä sillä oliko esityksellä kuuli-joita tahi ei, sillä joiku kävi tiellä kävellessä yhtähyvin kuin jonkin talon pirtin penkillä kännällään istuessa, mutta esittäytyessä oli ainakin yksi henkilö yleisönä välttämätön. Se saattoi olla vain joku tiellä vastaantulija tahi joku sattumalta samaan pirttiin tullut henkilö, jolle Antti hihkaisi: — Tässä on voa tavallinen Antti, — ja tomuinen housun lahje pöllähti kämmenen iskusta.

Antin lievästi kumarainen käynti tunnettiin pitäjän kaikissa taloissa ja jo pitkän matkan päästä voitiin tulija todeta. Ikkunasta katseleva isäntä voi, huomattuaan maisemassa liikettä kilometrin etäisyydellä, sanoa: — Antti on taas ostosmatkoillaan, pitkät kädet heiluvat tuolla kujasten suulla. (Antilla olivat suhteettoman pitkät kädet kehon pituuteen verraten.)

Pukuna tällä »parisniekalla» oli molskinen (nahkin nimellä täällä tunnettu kangas) puku, rasvanahka saappaat ja kesäisin venäläismallinen ns. furaski-lakki. Talvipuvun muodosti edellämäinittu lisänä molskipäällyksinen turkki ja koivistolaismallinen hattu, jonka ikää ei kukaan olisi osannut arvata. Näissä asusteissa hän kulki, teki kauppaa ja eli elämänsä. Hänellä tuskin lie-nee ollut montakaan henkiystävää, mutta ei ollut vihamiehiäkään, joten hän heilui siinä hyvän ja pahan välillä tämän maallisen matkansa päästä päähän.

Antin tullessa pienessä hiprakassa

taloon, jossa oli harvemmin käynyt, talon lapset kipaisivat isän tahi äidin selän taakse ja sieltä pilkistivät pelon ja uteliaisuuden tuntein vierasta setää, jolla oli mörisevä ääni, pitkulaisten herkkuperunan mallinen sinipunainen nenä ja pitkä, mutruileva alahuuli. Edes joulupukki-kuvitelmaa eivät lapset saaneet tästä syntymään, kun »sedältä» puuttui parta.

Ainoina kulkuvälineinä Antilla olivat jo mainitut rasvanahkasaappaat, mistä johtui, että hän vain harvoin ennätti pitäjälle tekemistään ostosmatkoilta kortteeritaloonsa yöksi, vaan yöpyi siinä talossa mihin kulloinkin illalla osui, joten vakinainen asunto hänellä oli pikemminkin muodollisuus kuin käytännöllisen tarpeen vaatima, eikä pitäjällä häneltä missään yösiijaa kielletty, senverran tunnettu hän taloissa oli.

Ei tämä »parisniekka» ollut kulttuurimies, eikä juuri esimerkiksi kelpaava, mutta ei silti paha ihminen. Ne virheellisyydet ja puutteet, mitkä hänessä esiintyivät, olivat vain selvemmin näkyvissä kuin monissa muissa heidän virheensä.

Raha menee rahan luoksi

Tällainen on monasti kuultu sanonta.

Ennen vanhaan, noin 60—70 vuotta sitten, jota aikaa moni vanhemman polven ihminen vielä muistaa, ei maalais-sekatavarakaupoissa ollut minkäänlaista kassalipasta eli rahansäilytyskonetta, kuten nyky-aikana melkein poikkeuksetta on joka kaupassa, vaan säilytettiin rahat puulaatikossa, joka oli myymäläpöydän, eli n.s. tiskipöydän kannen alla. Laatikon yläpuolelle tiskipöydän oli tehty sellainen n. 4 cm pitkä ja 1/2 cm leveä lovi, josta sopivat suuremmatkin kupari- tahi hopearahat. Laatikko oli vahvasti lukittu, jonka kauppiaas vain harvoin, kerta tahi kahdesti viikossa, avasi laskeakseen miten paljon sinne oli rahaa kertynyt. Tämä käytäntö oli siitä hyvä, ettei kauppiaan tarvinnut olla varoillaan, vaikka yksin kaupassa ollen joutuikin monasti menemään ulkovalastolle, eikä n.s. pitkäkyntiset sillävälin päässeet rahalaatikkoa kopeloimaan.

Tämän huomattuaan johtui tuon-

Katri

LAMPUODIN TYTÄR.

Kirj. Odelma.

Elettiin ankan talven sydänviikkoja. Lunta oli paljon ja pellon aidat vain tummina viiruina rikoivat valkean lakeuden. Kylän alta, jäätyneeltä suoniityltä uhosi jätävä kylmyys ja pakkashuurojen punaama auringon kehrä väivoin jaksoi kurkistella Rapamäen yli kinoksiin vaipuneiden talojen pieniin ikkunoihin. Näiden jäätyneiden akkunoiden sisällä sykki silti elämä. Lämpöisten uunien hohteessa oli kakkarain teko täydessä käynnissä, sillä olihan kynttilänpäivän lauantai vuonna 1869.

Mikkolan Leena, jo iäkäs naisihminen, turkki yllään ja tuohinen kopsa kainalossaan, kopsassa kauvoja, taivalsi horjahdellen tupruista talvitietä kohti Ryyppön taloa. Kiisselijauhoja käsikivellä jauhamaan oli kiire, sillä sunnuntaiaamuksi piti saada kiisseliä, pyhäruokaa.

Talon isäntä Aatami, lautamies, oli juuri illalla kotiutunut viikko-kausia kestäneiltä kärejiltä Valkjärven kirkolta ja kertoili siinä sajupeydässä kuulumisia naapurin ukoille. Sanoi mm. rovasti Häy-

noin erään sakkolalaisen vähän yksinkertaisen ukon mieleen yllämainittu toteamus: »raha menee rahan luoksi» ja hän varasi siihen aikaan käytetyn ison hopearuplan ja kehenkään kuulematta eräänä pimeänä syysyönä keinotteli itsensä kauppiaan puotiin. Rahalaatikon kohdalle päästyään ja loven tavattuaan hän aikoi ruplallaan onkio laatikosta rahoja koputtaen rahallaan lovelle ja samalla hoputtaen hiljaa: »Tule raha rahan luokse, tule raha rahan luokse». Mutta hänen oma rahansa luiskahtikin värisestistä käristä, ja putosi laatikkoon muiden rahojen joukkoon.

No mikäs auttoi, kun käsi ei lovesta mahtunut, eikä suurempiin kolinoimisiinkaan uskaltanut ryhtyä, muuta kuin lähteä niine hyvi-neen pois. Mennessään hän höpisi vaan, että kyllä raha menee rahan luoksi, mutta se ei mene vähän rahan luoksi.

Eikö tämä asianomaisen ukon toteamus ilmene vielä tänäkin aikana vaikka ovatkin jo uusmalliset National-koneet vakauttamislait ja monet muut esteet käytössä. J. K:n

réinin lukeneen lehdestä, että jos-sain siellä Volgan aroilla olivat sudet syöneet kokonaisen hääjoukon, ettei ollut tuosta kaameasta tapahtumasta muuta todistajaa kuin reet ja vempaleet aron lumessa.

Leena, joka oli parhaaksi tupaantullessaan ehtinyt tämän kuulemaan, alkoi kovasti siunailla, että pahoja, pahoja unia on Katri-raukkaakin nähnyt ja nyt pitää lähteä susien suuhun sinne. Se näet se naapurin tyttö, Kopperoisen Katri on lähdössä miehelään kauaksi Venäjän maahan — Pihkovaan asti. Missä lieeneekin sellainen paikka. Kynttilän sunnuntaina on luvattu tulla hakemaan. Tyttöraukka pelkää lähteä, mutta väkistenkin taitavat viedä. Näin tiesi Leena kertoa.

Kuukausia sitten, suopursujen kukkissa, Katrin ollessa katajamarjoja poimimassa Vääränmäen lammin rannalla oli siitä maantiellä ajanut komeilla ratsuillaan Uosukkalan hovin herra kenraalimajuri Baum ja hänen tilanhoitajansa poika aliluutnantti Andrejeff. Kenraali ajoi ohi sivuilleen katselematta, mutta luutnantti Andrejeff huomasi katajan taaksi piiloon painuneet vaaleat kutrit. Hän pysähdytti ratsunsa ja hyppäsi helähtävin kannuksin satulasta, meni ja kohotti tytön ylös lymystään katajan suojasta. »Miksi piiloon käyt?» sanoi mies. Tyttö seisoi sanatonna. Iloa ja pelkoa kuvastui vuoroin hänen silmiensä katseesta ja poskien hehkuva puna painui alas vaalean kaulan tavoittaen. Miehellä eivät jääneet myöskään huomaamatta rinnan pehmeät muodot, joita kesän keveä pusero vain puutteellisesti verhosi. Hänen virensä kiersi kuumana, mutta silti hän hillitsi itsensä, sillä hän piti tuosta hennosta työstä — rakasti häntä.

He olivat kohdanneet toisensa ennenkin. Katrin käydessä täällä Uosukkalassa, siellä Tervallammin rannalla oli Andrejeff ensi kerran katsonut noihin silmiin, katsonut niin syvälle, että niiden sini oli seurannut häntä Pietarin salonkienkin loistoon.

Tytön tukkaa kädellään hyväillen hän lausahti: Katri: Minun täytyy lähteä piakkoin Pietarista Pihkovaan, mutta sinne minä vien sinut vaimonani, omakseni otan.

Sano, lähdetkö? Minulla on kiire, sillä kenraali jättää. Vaiko nyt jo ratsuni selkään noston?

— Puhunut hetken aatoksia Ivan, vastasi tyttö, huomenna jo toista ajattelet.

— Totta puhuin, vakuutti mies, joulun jälkeen ottamaan tulen, kynttilän sunnuntaina. Ole valmis silloin.

— En tiedä, osaa en sanoa. Minua niin pelotta, — soperteli tyttö.

— Etkö luota minuun, tsaarin upseeriin?

— Ah, Venäjän maa on niin suuri. Isäki sinne hävisi, ei tullut takaisin. Sanovat siellä olevan niin kylmät tuulet ja ulvovat susilau-mat.

— Kaupunki on Pihkova, ei siellä susia ole ja sitten muutama vuoden perästä tulemme Uosukkalaa. Minun on kiire, sano uskallatko mukaani silloin kun haen sinut? — Uskallan; oli värisevä vastaus ja sitten kaikki väimeni hyväilyjen pohjattomaan hurmaan.

Kun Katri taas jälleen kykeni ajattelemaan kantautui hänen korviinsa kaukaisena ratsun häipyvä ravi.

— — — Turhaan Katri odotti, sen talven kylmänä Kynttilänä.

Lautamies kertoili näin: — Rovasti Häyrén sanoi kuulleensa, että Uosukkalan tilanhoitajan poika, aliluutnantti Andrejeff, oli karkoitettu kaukaiseen Siperian varuskuntaan. Oli muka nihillistien puuhissa, mikä lieene ollut jokin vallankumousliike. Keisarin henkeä vaanivat. Ei palaa poika tyttöään noutamaan, niin laaja on Siperian aro, — päätti lautamies tarinansa ja siihen yhtyivät toisetkin ukot.

Mikkolan Leena lähti siunaillen ja itseksensä puhellen ponnistelemaan kohti Kopperoisen taloa kertomaan uutista. Ikäväkö vai iloinen tämä uutinen Kattrista oli, ei ole enää arvattavissa.

Muistan itse, kun Katri vanhana, lempeänä mummona meille pikkupojille kertoi, miten sudet silloin kaukaisena kynttilänsunnuntaiyönä ulvahtelivat Alasuonlehdon pajukoissa ja kuun paiste oli niin kylmää.

— Niin, niin lapset, kylmää on ollut minun elämäni talval.

Suvannon-Seutu

ilmestyy v. 1959 6 kertaa vuodessa ja maksaa 250 mk vuosikerta. Ilmoitusmaksu halpa ja suuremmista ilmoituksista alennus.

Toimituksen osoite:
Moisio Pt.

Toimitus

Päätoimittaja: Santeri Ollikainen. Toimitussihteeri Eero Nas-kali.

Muu toimituskunta: Yrjö Raaska, Ester Pitkänen, Viktor Ryyppö ja Helmi Uosukainen.

LEMPÄÄLÄN KALUSTAJA

Puh. Lempäälä 158

tarjoaa monipuolisesta varastostaan kaikenlaista laatutavaraa.

Kannattaa käydä tutustumassa matkankin takaa.

Tervetuloa.

VÄINÖ KONTION

**RUOKA- JA
SEKATAVARALIIKE**

Hakkarin pysäkin vieressä on valmis palveluun.

Käypää tavaraa aina varastossa.

KIITÄMME

kaikkia asiamiehiämme ja avustajiamme lehtemme hyväksi tehdystä työstä.

Asiamiehillä on mahdollisuus kirä yhä edelleen. Tilitys toivotaan lähiaikoina niiltä, jotka eivät ole ennättäneet vielä.

SUVANTO-SÄÄTIÖ JAKAA AVUSTUKSIA

korkotuloistaan, niille opiskelijoille, joiden vanhemmat ovat 1939 tahi 1941 tulleet hengille kirjoitetuksi ent. Sakkolan kunnassa. Oppikoululaisille jaetaan vasta V luokasta ylöspäin.

Hakemukset lähetettävä tämän helmikuun kuluessa säätiön hallituksen puheenjohtajalle Yrjö Raaskalle, os: Lempäälä, Mantere. Hakemuksessa mainittava, missä kylässä Sakkolassa hakijan vanhemmat asuivat ja onko hakija osallistunut Karjala-seurojen toimintaan.

SUVANTO-SÄÄTIÖ

Lempäälän Asuste

L e m p ä ä l ä, puh. 285

Sivuliike: Hakkarissa

SUOSITTELEE ALAAN KUULUVIA TAVAROITA
HYVÄSTÄ VALIKOIMASTA

Kevään polkupyöräuutuudet

OVAT SAAPUNEET

Markkinoimme ennen varsinaista sesonkia pienen erän laatupyörää **erikoisedullisin hinnoin**. Kannattaa varmasti tulla tutustumaan.

Tilatkaa ajoissa mopedinne, että varmasti saatte ajokkinne ajokauden alkaessa.

SÄHKÖ JA PUHELIN OY

Lempäälä, puh. 163, Säästöpankin talo